

Zagovaranje za donošenje LPA za decu
u opštinama jugoistočne Srbije

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

INSTITUTE FOR
Sustainable
Communities

O nama

Društvo za zaštitu i unapredjenje mentalnog zdravlja dece i omladine ili Otvoreni klub je počeo sa radom u oktobru 1996. godine realizujući svoj prvi veliki projekat namenjen deci Jugoslavije, projekat Otvorenog kluba, koji je trajao pet godina i dao pečat daljem radu organizacije. Preko 4000 dece i mladih je bilo obuhvaćeno programima ove organizacije, čiji je cilj bio razvijanje neformalnih oblika edukacije i pružanje psiho-socijalne podrške deci radi njihovog lakšeg odrastanja u zemlji sa nepovoljnim ekonomsko-političkim uslovima za socijalizaciju mladih. Prateći potrebe zajednice, Otvoreni klub realizuje još niz drugih programa usmerenih na promenu svesti građana o demokratskim vrednostima i osnaživanju mladih za participaciju u društvenim i političkim procesima. Uz podršku članova Otvorenog kluba, inicirano je osnivanje nekoliko nevladinih organizacija u Nišu koje još uvek uspešno rade na ostvarivanju demokratskih ciljeva.

Otvoreni klub je i dalje prepoznatljiv po programima za osnaživanje mladih i razvoj vrednosti civilnog društva.

Misija i ciljevi

Društvo za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine (Otvoreni klub) je nestranačko i nevladino udruženje iz Niša, čija je misija unapređenje kvaliteta života dece i mladih promocijom vrednosti građanskog društva, interkulturalnosti i dečjih prava.

Ciljevi su:

- Osnaživanje dece i mladih edukacijom i razvojem socijalnih veština
- Pružanje psiho-socijalne podrške ugroženim grupama dece
- Zagovaranje za ostvarivanje ljudskih/dečjih prava i njihova promocija
- Promocija interkulturalnosti, rodne ravnopravnosti i tolerancije
- Unapređenje demokratskih procesa na lokalnom i nacionalnom nivou i jačanje uloge mladih u procesima donošenja odluka
- Podrška omladinskim inicijativama jačanjem kapaciteta mladih
- Istraživanje i objavljivanje dokumenata i publikacija koje se tiču mladih
- Podrška razvoju civilnog društva umrežavanjem, zagovaranjem i podizanjem svesti građana o njihovom učešću u odlučivanju
- Uspostavljanje i negovanje saradnje sa biznisom
- Promocija i razvijanje volonterizma na svim nivoima u regionu
- Podrška procesima evropskih integracija razvojem svesti građana o vrednostima EU
- Uspostavljanje i razvijanje međunarodne saradnje, samostalno i kroz programe EU

Ciljne grupe su deca i mladi, od 5 do 35 godina, iz cele Repbulike Srbije, članovi omladinskih organizacija, vaspitači i nastavnici, roditelji i građani.

PROJEKAT
“ZAGOVARANJE ZA DONOŠENJE LPA ZA DECU U OPŠTINAMA
JUGOISTOČNE SRBIJE”

Nosilac projekta: Društvo za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine iz Niša

Partner na projektu: Društvo za razvoj kreativnosti iz Aleksinca

Projekat je trajao 12 meseci i realizovan je u 10 gradova Jugoistočne Srbije: Niš, Aleksinac, Ražanj, Sokobanja, Boljevac, Svrlijig, Gadžin Han, Doljevac, Merošina i Kuršumljia.

Opšti cilj projekta je bio unapređenje položaja dece u Jugoistočnoj Srbiji zagovaranjem za donošenje LPA za decu i veće uključivanje mladih u proces odlučivanja.

Specifični ciljevi su bili:

- Informisanje predstavnika lokalne samouprave, institucija, NVO i medija o značaju i procesu donošenja LPA kao strateškog dokumenta za decu na lokalnom nivou, održavanjem 10 informativnih sastanaka i kampanja;
- Osnaživanje mladih za uključivanje u proces iniciranja i izrade LPA na lokalnom nivou, održavanjem jednog treninga za mlade i 10 lokalnih akcija mladih za podsticanje participacije “I ja učestvujem”
- Iniciranje procesa izrade i donošenja LPA za decu kod lokalnih samouprava, organizovanjem sastanaka, akcija mladih, kampanje, TV emisije i završnog regionalnog sastanka.

U projekat su bile uključene sledeće grupe korisnika iz 10 gradova:

- predstavnici lokalnih samouprava zaduženi za pitanja dečje zaštite,
- predstavnici institucija koje se bave decom (škole, centri za socijalni rad, domovi učenika, itd),
- predstavnici NVO koje realizuju programe za decu i mlade,
- predstavnici regionalnih i lokalnih medija,
- učenici VII i VIII razreda osnovnih škola i učenici srednjih škola (deca od 13 do 18 godina),
- građani Jugoistočne Srbije

REALIZACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI

Trening za participaciju mladih

U maju 2008. godine je realizovan trening za participaciju mladih u procesu izrade LPA, koji imao je za cilj osnaživanje dece i mladih za aktivno uključivanje u iskazivanju svojih potreba i definisanju aktivnosti tokom izrade LPA i za adekvatno učešće u izradi situacionih analiza, kao i za samostalno pokretanje inicijative kod lokalne samouprave za donošenje LPA. Treningu su prisustvovali mladi iz svih 10 opština uključenih u projekat, koji su imali zadatak da oforme timove u okviru svojih škola, sa kojima su realizovali lokalne akcije. Trening je trajao 4 dana.

Informativni sastanci

Cilj sastanaka je bio pružanje informacija učesnicima o potrebi, značaju i načinu izrade i donošenja LPA za decu kao mehanizma za poboljšanje položaja dece u lokalnoj zajednici. Sastanci su se održavali u svih 10 gradova sa predstavnicima lokalnih samouprava tj. odeljenjima za dečju zaštitu, insitucijama koje rade sa decom, NVO koje imaju programe za decu i predstavnicima medija. Sastancima su takođe prisustvovali i relevantni stejkholderi predstavnici socijalnih i zdravstvenih ustanova, škola, obdaništa, biblioteka, sportskih udruženja, predstavnici MUP-a, Crvenog krsta, itd. Na sastancima su eksperti iz oblasti LPA za decu prezentovali značaj ovog strateškog dokumenta za unapređenje položaja dece u lokalnim samoupravama, kao i proceduru donošenja odluke i izrade LPA za decu. Nakon prezentacija, vođene su diskusije o položaju i problemima dece, kao i njihovim potrebama, sa osvrtom na specifičnu situaciju svake lokalne samouprave. Na nekim sastancima su dati konkretni predlozi za dalje korake, kao i formirani timovi za pokretanje inicijative kod predsednika opština/gradonačelnika.

Lokalne akcije mladih

Cilj ove aktivnosti je bio uključivanje većeg broja mladih u identifikovanje njihovih problema i potreba radi iniciranja donošenja LPA za decu koji će, na organizovan i sistematičan način, rešavati probleme i unaprediti položaj dece u lokalnoj zajednici. Takođe, akcije su imale za cilj da osnaže mlade za veću participaciju u život lokalne zajednice i procese donošenja odluka. Mladi su nakon treninga, u svojim lokalnim zajednicama oformili timove, i detaljno razradili planove akcija urađenih na treningu, a zatim, uz podršku nastavnika i direktora sproveli ankete po školi i lokalnoj zajednici, kako bi utvrdili potrebe i uključili što veći broj dece u proces izrade LPA. U periodu od juna 2008. do februara 2009. godine realizovano je 10 lokalnih akcija dece i mladih.

RAŽANJ

U Ražnju je akcija organizovana u maju 2008. godine, a prethodila joj je priprema i formiranje tima mladih, anketiranje učenika osnovne škole kao i detaljna izrada plana akcije. Akcija se sastojala od izložbe fotografija postojećih lokaliteta u Ražnju i okolnim selima, na kojima bi mogli biti izgrađeni sportski tereni, što je prepoznato kao prioritetna potreba mladih u ovoj opštini. Tim mladih je, uz podršku direktorke škole, pripremio nekoliko panoa sa fotografijama postojećih terena, kao i nekoliko postera sa fotografijama na kojima su prikazana ova mesta onako kako bi deca želela da ona izgledaju. Na otvaranju akcije su se prisutnima obratili mladi, koji su predstavili rezultate anketiranja, izlistali potrebe i apelovali na opštinu da donese ovaj važan strateški dokument. Nakon toga je organizovana fudbalska utakmica između učenika i nastavnika, u kojoj su učenici ubedljivo odneli pobjedu.

DOLJEVAC

Lokalna akcija dece u Doljevcu je organizovana u junu 2008. godine ispred škole, sa ciljem podizanja svesti dece i mladih, ali i svih građana Doljevca, o značaju zaštite životne sredine, koja bi bila jedna od tema budućeg lokalnog plana akcije za decu. Deca su kao najveći problem prepoznala nedostatak zdrave pijaće vode, pa je shodno tome akcija nosila naziv „Voda - izvor života”. Akcija se sastojala od podele promo materijala (flajera, bedževa) i podele flašica vode učenicima, njihovim roditeljima, nastavnicima i građanima Doljevca. U akciji su, pored dece iz škole i 4 nastavnika, učestvovala i 3 predstavnika sportskih udruženja i predstavnici lokalne samouprave.

SOKOBANJA

Lokalna akcija mladih je organizovana u pešačkoj zoni Sokobanje, jula 2008. godine, u prisustvu više od 1200 učesnika, prolaznika i dece. Cilj lokalne akcije je bio podizanje svesti o potrebi uspostavljanja Centra za decu i mlade u Sokobanji, kao mestu gde bi se organizovali različiti programi za najmlađe stanovnike. Tom prilikom su prikupljeni potpisi građana, koji podržavaju ovu inicijativu i koji su kasnije predati opštinskim vlastima uz poziv da se donese lokalni plan akcije za decu i njime reši problem adekvatnih sadržaja za decu i mlade, te tako poboljša kvalitet njihovog života u ovom mestu. Tokom akcije je urađena i promocija ovog strateškog dokumenta jer su mladi velikom broju građana objasnili šta je LPA, koji je njegov značaj za lokalnu zajednicu, a naročito za svu decu i mlade u Sokobanji.

BOLJEVAC

Akcija u Boljevcu je imala tri dela. Prvi deo akcije je bila anketa koja je sprovedena u srednjoj školi, na osnovu koje je zaključio da je deci u Boljevcu najpotrebniji bazen. To je i bila glavna tema akcije, koja je nosila naziv "Jedan bazen - mnogo sreće". U okviru drugog dela akcije je organizovano takmičenje u školi za najlepšu fotografiju sa bazena ili kupališta koje učenici posećuju u toku leta, jer u njihovom gradu ne postoji bazen. Treći deo je bila sama akcija koja je organizovana početkom oktobra 2008. godine, kada je tim učesnika održao prezentaciju o LPA i o rezultatima sprovedene ankete, izlistana su mesta na kojima bi bazen mogao biti izgrađen, a predstavljene su i najuspešnije fotografije sa takmičenja. Autori dve pobedničke fotografije su dobili simbolične nagrade.

KURŠUMLIJA

Lokalna akcija mladih je organizovana u Kuršumlji u novembru 2008. godine. Nakon pripremnih aktivnosti za akciju (priprema flajera, majica, materijala), objavljen je konkurs na temu promovisanja života bez alkohola, jer su mladi alkoholizam prepoznali kao najveći problem u mestu. Učenici osnovnih i srednjih škola su imali priliku da učestvuju na konkursu izradom likovnih i literarnih radova na datu temu, od kojih su dva najbolja rada nagrađena. Nagrade su bile dodeljene na koncertu koji je organizovan u centru grada, u prisustvu preko 500 osoba. Koncert je trajao skoro 2 sata, članovi LPA tima su vodili program, a omladinski bendovi su zabavljali prisutne.

MEROŠINA i GADŽIN HAN

Budući da su učenici iz obe opštine kao prioritetan problem prepoznali nedostatak kulturnih dešavanja u svojim lokalnim zajednicama, dogovoreno je da se u ove dve opštine angažuje grupa glumaca, koji su pripremili i izveli pozorišnu predstavu, kao deo lokalnih akcija. Obe akcije su bile organizovane tokom decembra 2008. godine. Glavne teme ovog performansa, čiji je naslov bio "Mladi u akciji", su bile aktivizam mladih i njihovo učešće u rešavanju problema lokalne zajednice, kreiranje pogodnog okruženja u kome se mladi neće osećati letargično, već će se povećati nivo njihove kulture, kao i broj kulturnih dešavanja u ovim opštinama.

SVRLJIG

U Svrljigu su učesnici treninga okupili tim, sa kojim su sproveli anketu o potrebama dece i mladih u lokalnoj zajednici. Anketa je pokazala da je prioritetan problem mladih u ovom mestu nedostatak sportskih aktivnosti i terena, bazen, teniska igrališta, mesta za izlaske, itd. Nakon ankete, kao deo lokalne akcije, organizovan je turnir u stonom tenisu, u prostorijama srednje škole, u februaru 2009. godine, u prisustvu velikog broja učenika i nastavnika. U okviru turnira su igrani i singl i dubl mečevi, a među takmičarima je bilo i učenika i profesora. Turnir je završen sa porukom da odrasli više brinu o deci i njihovim potrebama i što pre donesu lokalni plan akcije za decu.

ALEKSINAC

Prvobitna ideja za lokalnu akciju mladih u Aleksincu je bila da tim koji je napravljen nakon treninga očisti kej pored Moravice, jer je kao prioritetan problem prepoznat veliki stepen zagađenosti životne sredine, naročito zelenih površina duž reke. Kako je tokom februara bilo previše snega, ovakva zamisao nije mogla biti realizovana, pa su deca i mladi odlučili da u okviru lokalne akcije očiste sneg sa prilaza institucija koje se bave decom ispred obdaništa, zdravstvene ustanove, osnovnih škole, itd. Bez obzira na hladnoću, mladi su bili srećni što su imali priliku da pomognu lokalnoj zajednici, i uz to, još jednom apeluju kod gradskih vlasti da se donese LPA za decu, kojim će se unaprediti položaj sve dece u opštini.

Niš

Kako je Niš centar regiona u kome se realizovao ceo projekat, tim dece i mladih je odlučio da u okviru svoje lokalne akcije sprovede obimnu anketu o položaju i potrebama dece i mladih, kao i o tome koliko oni znaju šta odrasli planiraju za njih. LPA Tim dece i mladih je želeo da zakaže sastanak sa gradonačelnikom Niša, kako bi mu predstavio rezultate anketiranja i dodatno uticao na donošenje odluke o kreiranju ovog strateškog dokumenta. Obzirom da je ova odluka u Skupštini donešena veoma brzo i jednoglasno, umesto posete gradonačelniku, mladi su odlučili da rezultate ankete prezentuju javnosti putem organizovanja emisije na regionalnoj TV stanici.

Anketa je sprovedena u osnovnim i srednjim niškim školama, u gradskom, prigradskom i seoskom području. Ukupan broj ispitanika je bio 640, od toga 261 u osnovnim školama i 379 u srednjim školama. U osnovnim školama je u anketiranju učestvovalo 125 devojčica i 136 dečaka, a u srednjim školama je učestvovalo 233 devojčica i 156 dečaka. Anketa je pokazala da su za nišku decu najveći problemi nasilje i netolerancija, zatim odnosi između učenika i nastavnika, nedovoljna vidljivost marginalizovane dece i ostvarivanje njihovih prava. Analiza rezultata ove ankete detaljno je prikazana u drugom delu ove brošure.

Kampanja

Cilj kampanje je bio informisanje javnosti o LPA i njegovom značaju za razvoj lokalne zajednice, animiranje građana i stvaranje kritične mase koja će podržati inicijativu za donošenje ovog dokumenta na lokalnom nivou. Kampanja je realizovana u svakoj od 10 opština uključenih u projekat, uglavnom u okviru lokalne akcije mladih, kada su timovi delili različiti promo materijal prolaznicima, učesnicima akcija, učenicima u školi, zaposlenima u opštini, itd. Mladi su bili veoma kreativni u izboru načina promocije, pa smo u okviru kampanje mogli videti flajere, olovke, majice, bedževe, balone, blokove, postere, a svi su nosili poruku vezanu za LPA za decu. U okviru kampanje je takođe emitovana i TV emisija u kojoj je predstavljen značaj lokalnog plana akcije za decu, kojim se rešavaju problemi položaja i jednakih mogućnosti za svu decu i mlade.

Završni regionalni sastanak

Završni regionalni sastanak je održan u Nišu, početkom marta 2009. godine, sa ciljem da se razmene iskustva među učesnicima, nastave inicijative u opštinama koje još nisu donele odluku o izradi LPA, analiziraju i predstave rezultati projekta i pruži podrška u daljem radu u ovoj oblasti.

ANKETA

Anketa je sprovedena u osnovnim i srednjim niškim školama, u gradskom, prigradskom i seoskom području. Ukupan broj ispitanika je bio 640, od toga 261 u osnovnim školama i 379 u srednjim školama. U osnovnim školama je u anketiranju učestvovalo 125 devojčica i 136 dečaka, a u srednjim školama je učestvovalo 233 devojčica i 156 dečaka.

Cilj ankete je bio da utvrdi koliko su deca upoznata sa onim što odrasli planiraju za njih, šta su najveći problemi dece, koje su njihove potrebe i šta bi promenili su svom okruženju. Deca i mladi koji su učestvovali u anketiranju uglavnom nisu upoznati sa nacionalnim planom akcije za decu ili su samo čuli da postoji, a svega 1-5% je u potpunosti upoznat sa postojanjem ovog strateškog dokumenta. Što se tiče Saveta za prava deteta, situacija je veoma slična i kod ispitanika osnovne i ispitanika srednje škole, koji su naveli da su čuli za ovo telo, ili su u potpunosti upoznati sa njegovim postojanjem, dok u proseku 20% nema nikakve informacije. Što se tiče školskog parlamenta, preko 85% ispitanika je reklo da u njihovoj školi postoji školski parlament, ali preko 70% ispitanika ili nije upoznato sa njegovim radom, ili je upoznato samo delimično. Oni uglavnom smatraju da parlament treba da se bavi pravima učenika, njihovim zahtevima i problemima, ali i rešavanjem problema u školi, odnosom između učenika i nastavnika, ali i među samim učenicima, odnosno smanjenjem nasilja i netolerancije. Jako mali broj ispitanika je naveo da školski parlament treba da se bavi organizovanjem akcija i slobodnih aktivnosti u školi.

Kada su bili upitani da izlistaju prioritetne probleme u školi, učenici su ponuđene probleme rangirali na sledeći način:

Devojčice - osnovna škola:

1. odnos između učenika / nasilje, netolerancija
2. odnos nastavnika i učenika
3. ocenjivanje
4. opremljenost škole
5. kvalitet nastave
6. odnos ostalih zaposlenih u školi (direktor, pedagog, psiholog, sekretar, pomoćno osoblje) i učenika
7. kvalitet udžbenika

Dečaci - osnovna škola

1. odnos između učenika / nasilje, netolerancija
2. ocenjivanje
3. odnos nastavnika i učenika
4. opremljenost škole
5. kvalitet nastave
6. kvalitet udžbenika
7. odnos ostalih zaposlenih u školi (direktor, pedagog, psiholog, sekretar, pomoćno osoblje) i učenika

Devojčice - srednja škola:

1. odnos između učenika / nasilje, netolerancija
2. ocenjivanje
3. opremljenost škole
4. odnos nastavnika i učenika
5. kvalitet nastave
6. kvalitet udžbenika
7. odnos ostalih zaposlenih u školi (direktor, pedagog, psiholog, sekretar, pomoćno osoblje) i učenika

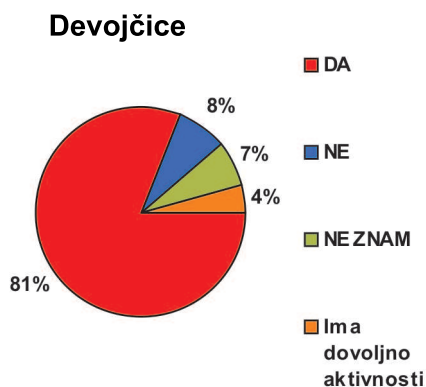
Dečaci - srednja škola

1. ocenjivanje
2. odnos nastavnika i učenika
3. opremljenost škole
4. odnos između učenika / nasilje, netolerancija
5. kvalitet udžbenika
6. kvalitet nastave
7. odnos ostalih zaposlenih u školi (direktor, pedagog, psiholog, sekretar, pomoćno osoblje) i učenika

Kada su bili upitani da li uzimaju privatne časove, 70% devojčica i 56% dečaka iz osnovnih škola su odgovorili da ne uzimaju privatne časove, dok oni koji uzimaju su naveli da su to u najvećoj meri časovi matematike, zatim srpskog, engleskog i fizike/hemije. Razlozi za uzimanje privatnih časova su razni, a kao problem uglavnom prepoznaju nedovoljno znanje učenika, zahtevnog nastavnika koji loše ili nedovoljno dobro objašnjava na času, pripremu za pismeni ili prijemni ispit. Mali broj ispitanika je naveo da časove uzima radi usavršavanja.

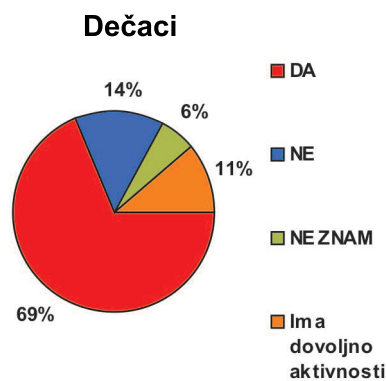
Srednjoškolci su imali slične odgovore. Od ukupnog broja ispitanika, 65% devojčica i 68% dečaka ne uzima privatne časove, dok 29% devojčica, odnosno 27% dečaka uzima privatne časove. Mali broj srednjoškolaca tek planira da svoje znanje upotpuni uzimanjem privatnih časova. Predmeti iz kojih uzimaju privatne časove su slični kao kod osnovaca - matematika, engleski, fizika i hemija, ali kao razlog navode u velikoj broju (do 50%) da je problem nedovoljno dobar profesor koji loše ili nejasno objašnjava na času. U mnogo manjem procentu (25%) smatra da je problem u njima samima, da nedovoljno razumeju na času, da im ne ide predmet i sl. Ostali privatne časove uzimaju po potrebi, za pimeni zadatak ili u svrhu usavršavanja.

Na pitanje da li škola treba da organizuje slobodne aktivnosti, učenici osnovne škole su odgovorili na sledeći način:

Devojčice:

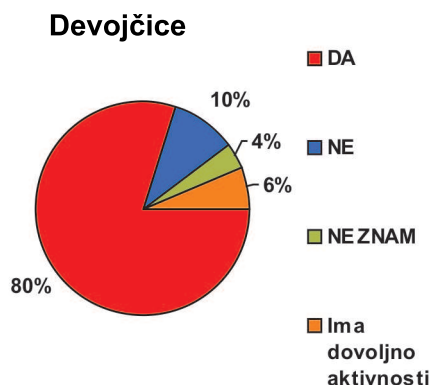
1. Sportske (33%)
2. Izleti/druženje (20%)
3. Bilo šta (16%)
4. Kulturne (pozorište, bioskop) (15%)
5. Radionice (9%)
6. Karaoke/ples (7%)

Dečaci:

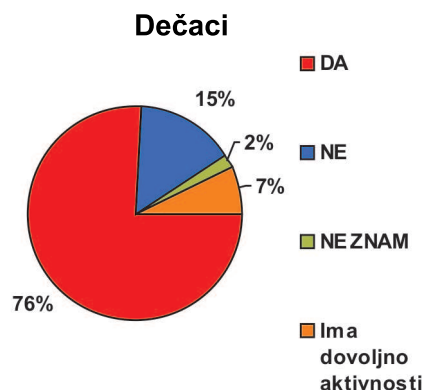
1. Sportske (82%)
2. Kreativne sekcije (8%)
3. Druženje/izleti (7%)
4. Bilo šta (3%)

Kod srednjoškolaca je situacija slična, i u pogledu da li škola treba da organizuje slobodne aktivnosti, a i koje bi to aktivnosti trebale biti organizovane.

Devojčice:

- 1.Sportske (28%)
- 2.Izleti/druženje (24%)
- 3.Bilo šta (16%)
- 4.Kulturno-zabavne (15%)
- 5.Sekcije (10%)
- 6.Bilo šta(7%)

Dečaci:

- 1.Sportske (44%)
- 2.Kulturno-zabavne (20%)
- 3.Bilo šta (10%)
- 4.Dodatni časovi (6%)
- 5.Druženje/izleti (5%)
- 6.Akcije (5%)

Prilikom izlistavanja prioriternih problema dece učenici osnovnih škola su naveli sledeće:

Devojčice:

- 1.Nasilje
- 2.Odnosi među decom/ ljudima uopšte
- 3.Netolerancija
- 4.Pušenje/ droga/ alkohol
- 5.Nema problema
- 6.Ne znam
- 7.Nedostatak obrazovanja i kulture
- 8.Prevoz i put do škole
- 9.Nedovoljno mesta za izlazak
- 10.Siromaštvo

Dečaci:

- 1.Nasilje
- 2.Ne znam
- 3.Ništa/Nema problema
- 4.Nedostatak sportskih terena
- 5.Pušenje/droga/alkohol
- 6.Odnosi među ljudima/ netolerancija
- 7.Siromaštvo
- 8.Nevaspitanje
- 9.Ulično osvetljenje/ neasfaltirane ulice
- 10.Prevoz do škole

Učenici srednjih škola su probleme rangirali na sledeći način:

Devojčice: 1. Nasilje 2. Netolerancija 3. Nedostatak vaspitanja i kulture 4. Pušenje/ droga/ alkohol 5. Nezainteresovanost 6. Nedostatak obrazovanja/ škola 7. Previše obaveza

Dečaci: 1. Nasilje 2. Nedostatak novca/ siromaštvo 3. Nedostatak sportskih terena 4. Pušenje/droga/alkohol 5. Nevaspitanje 6. Odnosi među ljudima/netolerancija 7. Nedostatak kulture i obrazovanja

Na pitanje da li su deca i mladi imali priliku da ih pitaju šta im je potrebno u njihovoj školi ili njihovom mestu, 72% devojčica iz osnovnih i 85% devojčica iz srednjih škola su navele da nisu imale priliku da ih neko pita, dok je samo 28% osnovki i 15% srednjoškolki navelo da su imali takvu priliku. Kod dečaka je slična situacija - 81% osnovaca i 90% srednjoškolaca je navelo da ih nikada nisu pitali za njihovo mišljenje, a samo 19% osnovaca i 10% srednjoškolaca je navelo da su ih pitali makar nekada u životu.

Na pitanje kojoj je deci u Nišu pomoć najpotrebnija, oni su odgovorili na sledeći način:

Osnovne škole:

Devojčice: Deca ometena u razvoju - 50%; Deca koja prose - 28%; Romi - 10%; Svima - 8%; Siromašna deca i deca bez roditelja - 4%

Dečaci: Deca ometena u razvoju - 50%; Deca koja prose - 21%; Svima - 15%; Romi - 9%; Nikom - 5%

Srednje škole:

Devojčice: Deca ometena u razvoju - 47%; Deca koja prose - 20%; Svima - 17%; Romi - 9%; ; Siromašna deca i deca bez roditelja - 7%

Dečaci: Deca ometena u razvoju - 48%; Deca koja prose - 18%; Svima - 17%; Romi - 12%; Siromašna deca i deca bez roditelja - 5%

Na pitanje šta je toj deci najpotrebnije odgovori devojčica u osnovim i srednjim školama su bili veoma slični, kao i odgovori dečaka u oba uzrasta. Devojčice su potrebe rangirale na sledeći način: ROMI: 1. Novac 2. Dom 3. Obrazovanje 4. Odeća i hrana DECA OMETENA U RAZVOJU: 1. Pažnja, briga, razumevanje, podrška 2. Novac (za lečenje) 3. Obrazovanje i inkluzija 4. Lečenje DECA KOJA PROSE: 1. Novac 2. Dom 3. Hrana i odeća 4. Obrazovanje

Dečaci su potrebe rangirali na sledeći način: ROMI: 1. Dom, odeća i hrana 2. Novac 3. Sve DECA OMETENA U RAZVOJU: 1. Pažnja, briga, razumevanje, podrška 2. Obrazovanje i inkluzija 3. Novac (za lečenje) 4. Lečenje 5. Osnovni uslovi DECA KOJA PROSE: 1. Novac 2. Dom 3. Hrana i odeća 4. Sve

Na pitanje da li se neko bavi problemima dece u Nišu, odgovori su bili sledeći:

Osnovne škole:

Devojčice: DA - 40%; NE- 16%; NE ZNAM - 39%; MOŽDA - 5%

Dečaci: DA - 28%; NE- 31%; NE ZNAM - 41%

Srednje škole:

Devojčice: DA - 29%; NE- 38%; NE ZNAM - 28%; MOŽDA - 5%

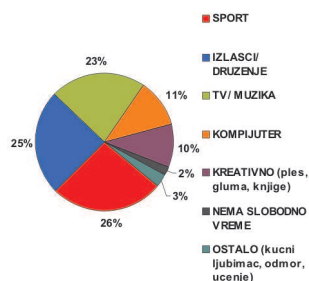
Dečaci: DA - 13%; NE- 51%; NE ZNAM - 31%; MOŽDA - 5%

Kada su ispitanici upitani ko treba da se bavi problemima dece, oni su odgovorili da time treba da se bave: 1. Stručna lica/ Psiholozi/ Pedagozi/Socijalni radnici 2. Lokalna vlast/Opština/Gradonačelnik 3. Država /Ministarstva /Vlada/ Predsednik države 4. Škola (direktor, nastavnici) 5. Institucije / socijalno 6. Nadležni organi 7. Roditelji 8. Građani/ Humani ljudi 9. Deca/Mladi 10. NVO

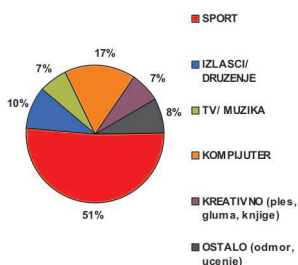
Na pitanje čime se bave u slobodno vreme ispitanici su odgovorili na sledeći način:

Osnovne škole

Devojčice

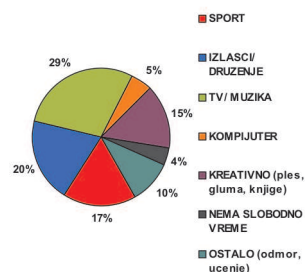

Dečaci

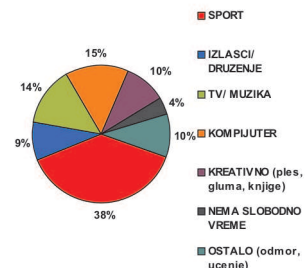

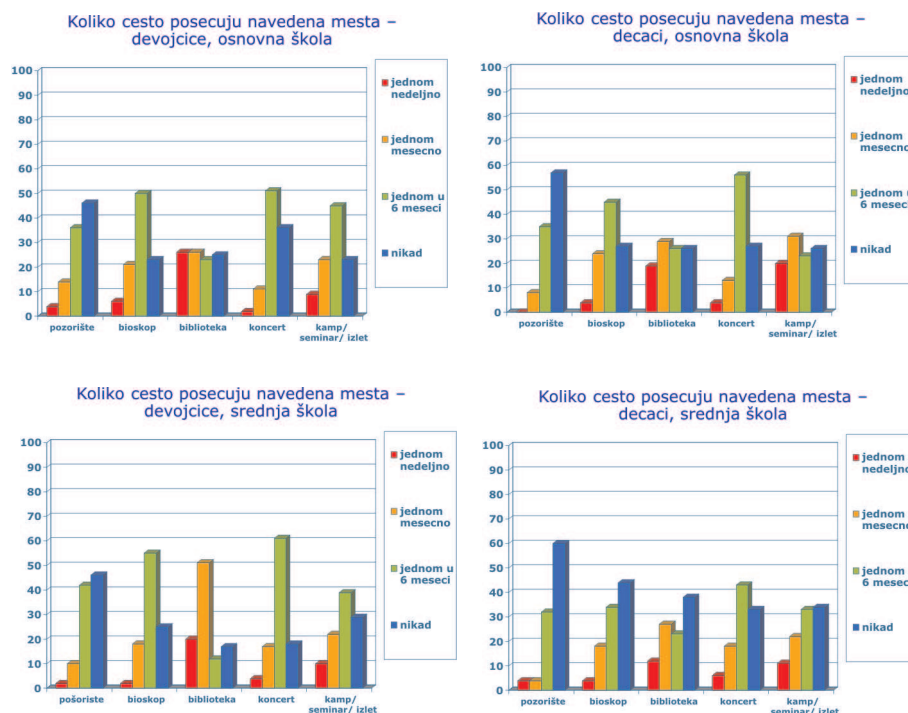
Srednje škole

Devojčice

Dečaci

Kao razloge za situaciju prikazanu na prethodnim grafikonima, deca i mladi su naveli sledeće:

POZORIŠTE: Nema vremena; Dosadno; Ne voli; Ide samo sa školom; Ima previše obaveza; Samo ako je dobra/interesantna predstava

BIOSKOP: Nema vremena; Ne voli; Samo ako je dobar/interesantan/novi film; Nema dobrih filmova; Loši bioskopi/ nema ih; Gleda na kompjuteru/DVD-ju/skida sa interneta

BIBLIOTEKA: Ne voli da čita; Zbog lektire/ za školu; Voli da čita; Nema vremena; Kućna biblioteka/ pozajmljuje od prijatelja

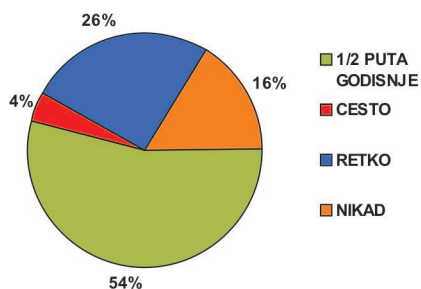
KONCERT: Nema dobrih koncerata; Ako voli pevača/cu, bend; Ne voli koncerte/ gužvu; Nema vremena

KAMP/SEMINAR/IZLET: Sa roditeljima, društvom (za praznike); Sportski kampovi; Voli/ne voli; Nema priliku/ informacije; Nema vremena
Loša organizacija

Koliko često putuju u inostranstvo:

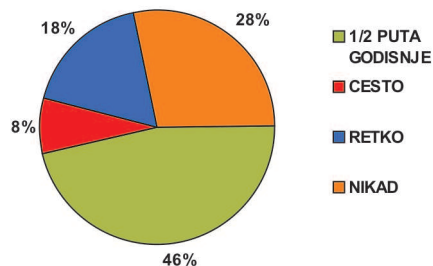
Osnovne škole

Devojčice

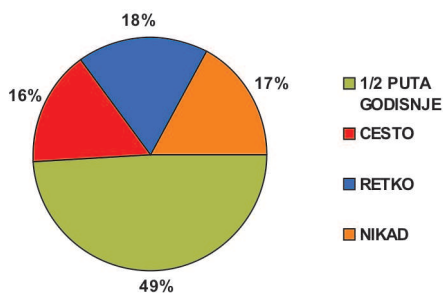

Srednje škole

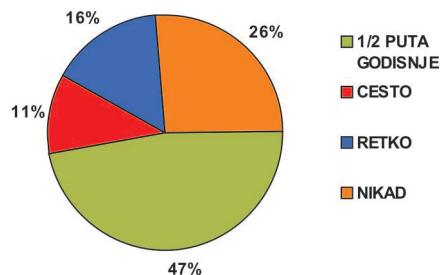
Devojčice

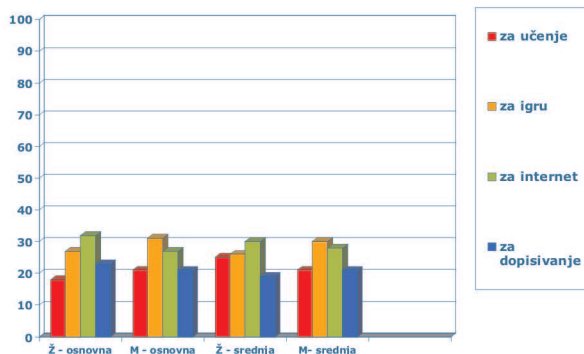
Dečaci

Dečaci

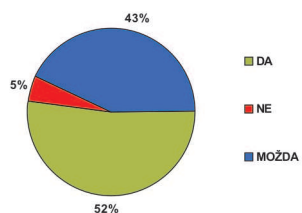
Većina dece kompjuter koriste svakog dana, 70-80% njih, dok veoma mali broj retko koristi kompjuter. Samo 5% dece i mladih uopšte ne koristi kompjuter. Ako pogledamo odgovore na pitanje u koju svrhu koriste kompjuter, možemo zaključiti da se on koristi podjednako i za igru i za učenje, ali i za internet i dopisivanje. Pored toga, deca i mladi kompjuter koriste za slušanje muzike, gledanje filmova i fotografija.

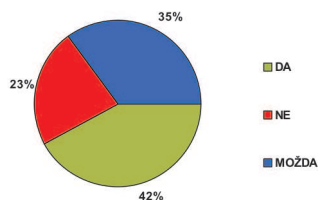
Da li bi se družili sa decom romske nacionalnosti?

Osnovne škole

Devojčice

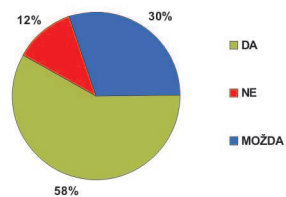

Dečaci

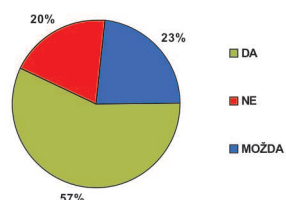

Srednje škole

Devojčice

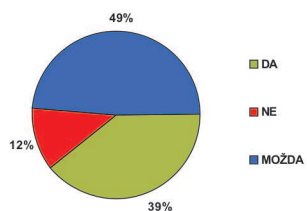
Dečaci

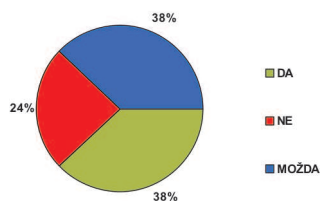
Da li bi se družili sa detetom ometenim u razvoju?

Osnovne škole

Devojčice

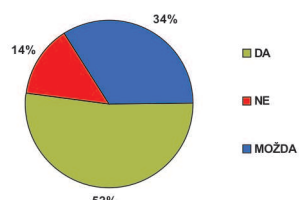

Dečaci

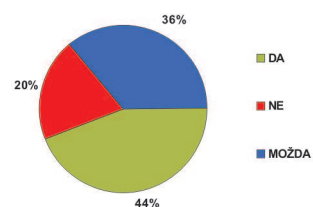

Srednje škole

Devojčice

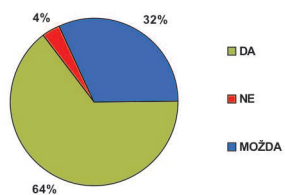
Dečaci

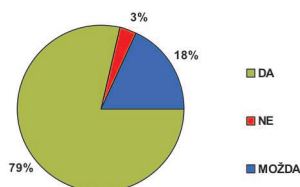
Da li bi se družili sa detetom druge nacionalnosti?

Osnovne škole

Devojčice

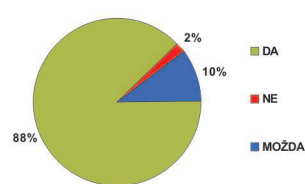

Dečaci

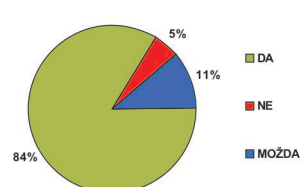

Srednje škole

Devojčice

Dečaci

Na pitanje sa kim se nikada ne bi družili, osnovci i srednjoškolci su imali najrazličitije odgovore, koje smo grupisali na sledeći način:

Devojčice iz osnovnih škola su u najviše procenata napisale da se ne bi družile sa karakterno lošim osobama (licemeri, dvolični, bezobrazni, itd). Sa druge strane, veliki broj ispitanika iz ove grupe je naveo da bi se sa svima se družio, bez obzira na nacionalnost, socijalni status ili pripadnost nekoj marginalizovanoj grupi. Izvestan procenat je naveo da se ne bi družio sa osobama koje ih nerviraju, koje im ne odgovaraju i sa problematičnim osobama (narkomani, pijanice, kriminalci). Takođe, mali procenat ispitanika je naveo da se ne bi družili sa romima, decom ometenom u razvoju i Albancima. Druge nacionalnosti nisu pominjane od strane devojčica osnovnoškolskog uzrasta, što nije bio slučaj kod ostalih grupa ispitanika.

Dečaci iz osnovnih škola su odgovorili na ovo pitanje na vrlo sličan način. Oni se takođe u najvećem broju slučajeva ne bi družili sa lošim osobama (licemeri, dvolični, itd), a zatim sa problematičnim osobama (narkomani, pijanice, kriminalci). Oni su u malo većem procentu navodili da se ne bi družili sa pripadnicima drugih nacionalnosti, gde su na prvom mestu Albanci, a zatim ostale nacionalnosti (hrvati, amerikanci, kinezi, crnci). Manji broj ispitanika je naveo da bi se sa svima družio, dok su tek nekoliko njih naveli da se ne bi družili sa romima i decom ometenom u razvoju.

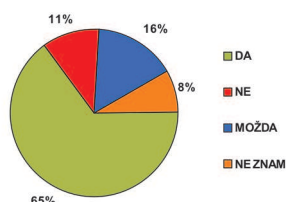
Sličnu situaciju imamo i kod devojčica srednjoškolskog uzrasta koje su u najvećem procentu navele da se nikada ne bi družile sa lošim osobama (licemeri, dvolični, itd), a zatim sa problematičnima (narkomani, pijanice, kriminalci). Kao i devojčice osnovnoškolskog uzrasta, i ove devojčice se ne bi družile sa osobama koje ih nerviraju i onima koji im ne odgovaraju na bilo koji način. I ovde imamo slučaj de se veliki broj ispitanih devojčica izjasnio da bi se sa svima družile. Takođe, one su izlistale rome i nekoliko nacionalnosti sa kojima se ne bi družile (albanci, hrvati, amerikanci, kinezi), ali je to u vrlo malom procentu.

Kod dečaka srednjoškolskog uzrasta je situacija potpuno drugačija. Oni su u najvećem procentu navodili da se ne bi družili sa različitim nacionalnostima, gde je najveći procenat naveo Albance, zatim Hrvate i Rome, a zatim i ostale nacionalnosti (kinezi, nemci, turci, amerikanci, slovinci). Takođe se ne bi družili sa problematičnim osobama (narkomani, pijanice, kriminalci) i lošim osobama (licemeri, dvolični, itd). Tek nekoliko njih je naveo da bi se sa svima družili, bez obzira na različitosti.

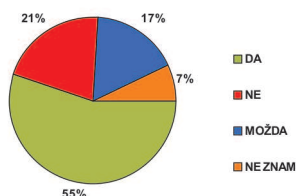
Da li mladi mogu da promene nešto u svom okruženju?

Osnovne škole

Devojčice

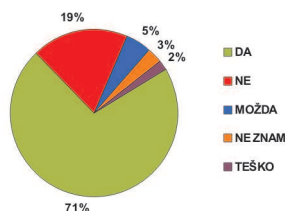

Dečaci

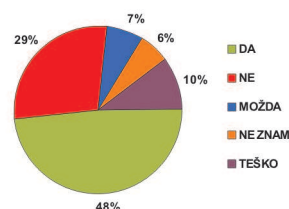

Srednje škole

Devojčice

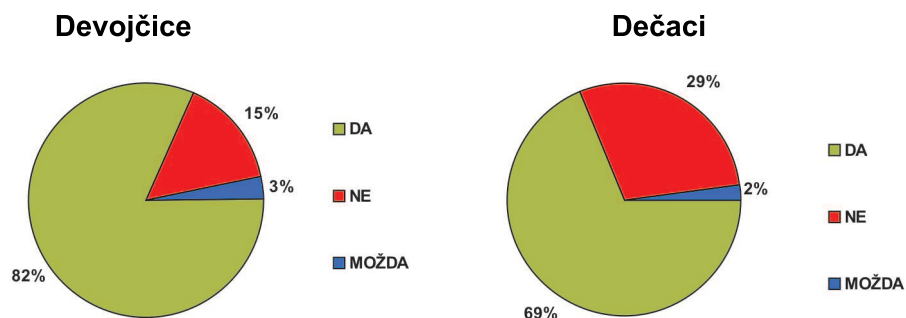

Dečaci

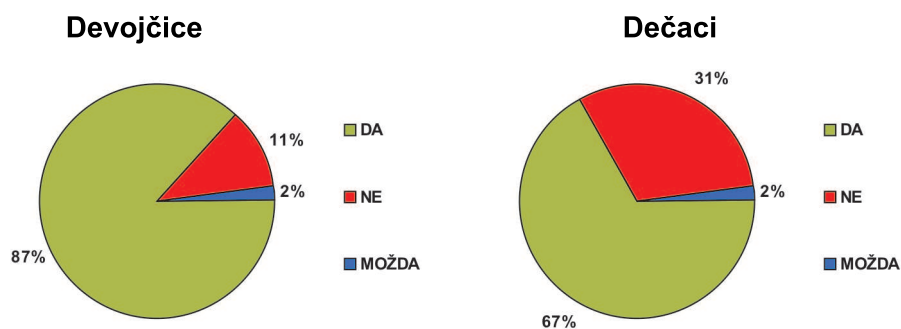

Da li bi se uključili u aktivnosti za promene u svom okruženju?

Osnovne škole

Srednje škole

Na koji način bi se uključili?

- Učlanjivanjem u udruženja, (omladinske) organizacije
- Kako god mogu/ bilo kako
- Razne akcije
- Ne znam
- Pomoć svake vrste
- Nikako/ nemam vremena

GALERIJA

Advocacy for adopting Local Action Plans for Children in the municipalities of Southeast Serbia

A Local Action Plan for Children (LAP), based on the National Action Plan (NAP) for Children as a strategic document for the poverty reduction of the youngest citizens of our country, represents an instrument for the improvement of living conditions and position of children on the local level. In Southeast Serbia, a large number of municipalities do not have a LAP for Children, nor have they started the process of composing and adopting this document, although the poverty and underdevelopment of the area are evident.

That is why the overall goal of the project was the improvement of the position of children in Southeast Serbia by the advocacy for the adoption of LAPs for children, and a larger participation of children and youth in the process of decision making. The target groups of the project were: representatives of the local self-governments, institutions, NGOs and media, children and youth from the primary and secondary schools, their teachers and citizens of Southeast Serbia. The project has targeted 750 direct and at least 10,000 indirect beneficiaries.

The main project activities were: 10 informative meetings with the relevant stakeholders and campaign in 10 towns: Nis, Aleksinac, Razanj, Sokobanja, Boljevac, Svrljig, Gadzin han, Doljevac, Merosina and Kursumlija; the training for children and youth and 10 local actions of the children and youth aiming at the stimulation of their participation in the process of the initiation and adoption of LAPs for children; the campaign and broadcasting of TV programme, printing the brochure and final regional meeting.

The results of the project were: the improvement of the life conditions of children and youth in Southeast Serbia by the implementation of the activities foreseen by the adopted LAPs, as a long-term result, and the results stemming from the project activities: representatives of the local self-governments, institutions, NGOs, and media have been informed about the importance and process of the adoption of LAP; increased knowledge and skills of the children and youth for participation and organisation of actions, 10 local action which have been realized, thus leading to the involvement of children in the initiation and creation of LAPs, adopted appropriate decisions in 3 local self-governments and still in the process in 2 other municipalities, formed teams and inter-sector councils for the creation of LAPs.

Društvo za zaštitu i unapređenje
mentalnog zdravlja dece i omladine

Trg Učitelja Tase 2; Niš

tel/fax: 018 523 422, 244 995

Bulevar Nemanjića 67a, Zona I,

lokal 39, Niš

tel/fax: 018 234 192, 528 835

e-mail: oknis@medianis.net,

drustvonis@beotel.net

www.oknis.org.yu

Društvo za razvoj kreativnosti
18220 Aleksinac, Majora Tepića bb.

tel/fax: 018 802 004

e-mail: okalex@medianis.net

www.okalek.org.yu